

Onor. Bibl. Palatului Cultural

Arad

ȘI ȘCOALA

BIBLIOTECA ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.Ipare odată în săptămână:
DUMINECA.REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.**Adunarea Preoțimei.**— Cuvântul de deschidere al presiden-
tului secției. —*P. Sf. Domnule Episcop,
On. Adunare Generală,
Onorați Oaspeți!*

Se împlinesc în curând trei ani de zile, de când Preoțimea din actuala eparhie a Aradului s'a întrunit spre a se constitui în cadrele „Asociațiunii Andrei Șaguna“ a Clerului ort. român din mitropolia noastră.

După statutele noastre s'ar fi cuvenit, ca adunarea secției Arad să se fi întrunit în fiecare an câte-o dată. Dar lucrul acesta ni-a fost absolut imposibil, din mai multe pricini neatârătoare de voința noastră. Clerul nostru adeca, ținut prin misiunea sa însași în izolarea patriarhală a satelor noastre și nefamiliarizat din destul și în practică cu ideia de organizare a puterilor de muncă, care ideie este signatura vremurilor nouă, a îmbrățișat, ce e drept, ideia de a-și organiza și potență puterile de muncă. Suntem însă numai la începutul începutului.

Conștiința despre necesitatea organizației și despre sporirea capacității noastre de muncă prin înfrățirea mai deaproape a sufletelor și a puterilor de muncă, prinde în mijlocul nostru rădăcini tot mai largi și mai adânci. Și am apucat deja pe cărările muncii pentru refacerea morală și culturală a vieții obștești, plecând dela începuturi modeste, cari, după a mea părere, pot să fie semne de mai bun augur, tocmai pentru că au nota progresiunii sau a dezvoltării succesive.

Iată momentul psihologic, care mă face să cred din tot sufletul meu în ideia organizației noastre și să nădăjduesc o activitate tot mai spornică în măsura, în care se va înălța nivelul conștiinței noastre preoțești și va pătrunde și în sufletul fraților preoți crezul lumii moderne, că munca individuală și răzleată, fie cât de elevată, nu va putea aduce acele roade, pe cari le va aduce munca ră-

sărită din înfrățirea sufletelor și potențată prin asocierea tuturor energiilor de muncă.

Iată: de ce trebuie să existe și să se afirme, tot mai mult, Preoțimea în cadrele Asociațiunii sale. Pentru că, adecă, la adresa organizației noastre să ni-se potrivească cuvântul din sf. Evanghelie de astăzi: Până acum nu ați cerut nimic întru Numele Meu; cereți și veți lua, ca bucuria noastră să fie deplin. (S. Ev. Ioan: XVI.).

În lucrul ce am avut de a-l săvârși în acești trei ani de începuturi, în cari ne-am îndreptat mereu gândul către o deplină bucurie asupra roadelor râvnite pe calea organizației noastre, problema ni-a fost mai ales aceea, de a deștepta conștiințele noastre preoțești, spre a înțelege chemarea nouă a vremurilor la o activitate organizată în vederea marilor și multelor necesități de azi, — dar și de a trezi interesul masselor credincioșilor, pentru munca ce o datorim pentru reconstruirea vieții sufletești, grav tulburată, și pentru consolidarea vieții publice pe temelii indistructibile ale idealului lui Hristos.

Ce am putut realiza în ambele aceste direcțiuni, se va vedea din lucrările și rapoartele ce Vi-le prezentăm.

Dările de seamă, ale Biroului și ale Comitetului secției, sunt întocmite din adins în așa fel, ca să se înlesnească pentru cât mai mulți vederea clară asupra lucrărilor, precum și a lacunelor noastre.

Dorim adeca aceea, ca atât Preoțimea însași, prin comisiunile cari au primit ieri acele dări de seamă, cât și ceilalți, cari se interesează de lucrările noastre, să cunoască realitatea, spre a ne veni, cu toții, în sprijin la munca nouă ce ne așteaptă pe viitor.

Conștiința misiunii preoțești, privită în sensul unei apostolii stăruitoare, este factorul de căpetenie, din care a răsărit ideia organizației noastre. Cultivarea acestei conștiințe este și trebuie să rămână peatra unghiulară a preocupărilor noastre, ale tuturor.

Intrunirile de până aci ale Preoțimei în adunări și conferențe la despărțăminte sau după protopopiate, a sporit aceasta conștiință a misiunii preotului modern. Iar întrunirile la apostolie religioasă și culturală, în cercurile religioase, în mijlocul poporului, prin predici și slujbe sobornicești și prin contactul viu cu poporul, au avut darul de a sporii încrederea preoțimei și de a-i deștepta nădejdele, că sămânța Cuvântului lui Dumnezeu și a Culturii românești, ce se seamănă cu asemenea prilejuri în țarina bună a sufletului Poporului nostru, va aduce rod însutit. Va trebui însă să ni impunem, cu toate ocaziunile și mai ales la prilejurile Asociației în contact cu poporul credincios, *toate prevederile*, ca să nu se surpe noaptea ceea ce se zidește peste zi.

De altfel, — după terenul de cultivare a conștiinței preoțești, *restaurarea religioasă-morală și culturală a Credincioșilor* este terenul cel mai apropiat, de muncă, pentru organizația noastră; acolo, în păturile de jos ale poporului, unde este simțită nevoia arzătoare a foarte multor trebuinți sufletești; acolo, în cercurile religioase de pe sate, unde s'a pus din partea Asociației Clerului începutul câtorva „case culturale” pentru popor; — acolo, în contactul viu și neîntrerupt cu credincioșii, cari se atașază tot mai călduros la munca asociată a Clerului nostru.

Acest contact cu poporul, căruia nu-i cerem nimic pentru noi decât numai inima și sufletul întreg, este predestinat să fie pentru Preoțimea noastră, aceea ce se spune în miturile vechi despre Anteu că, în sdravăna sa încăierare, primea puteri noi de câte ori atingea pământul.

Acest pământ, dătător de energii pentru munca noastră și care așteaptă o revărsare de apă vie din partea păstoririi sufletești, este masa mare a Bisericii vii alui Hs., credincioșii, dintre cari și pentru cari suntem și noi Preoții.

Din aceasta convingere purceând, conducerea secției Arad a Asociației Clerului, este împăcată în conștiința sa, chiar și dacă n'am ținut în doi ani trecuți adunarea secției noastre.

Fericiți am fi dacă, dela întrunirea de azi a secției, am pleacă fiecare cu conștiința elevată și cu hotărâre tare în suflet, de a desvoltă pe viitor maximul acelor energii, ce ni se cere, în străduințele pentru refacerea sufletească a noastră înșine, apoi ca paznici ai sfintelor altare și ai credinței și ca îndrumători ai sufletelor spre ostroavele mântuitoare ale idealurilor și ale moralei!

Fericiți am fi, dacă am prinde aceasta notă sufletească, mai ales că, expirându-ne mandatul de 3 ani, azi se va restaura secția și este absolut de dorit ca alegerea pentru secție să scoată la suprafață elementele cele mai capabile și mai pline de râvnă pentru munca ce ne așteaptă în viitor.

Munca de purificare a conștiințelor și de îndrumare nouă a vieții creștinești și a organizației noastre trebuie însă s'o începem *dela noi înșine*. Statutele Asociației noastre chiar prevăd (§ 2) lucrul acesta, al cultivării Clerului.

În preocupările noastre, de a înactivă organizația Clerului, ni-a rămas puțin timp de a medita asupra acestei probleme, ce isvoște din porunca Mântuitorului, care tocmai ierarhiei — fără deosebire de ranguri și stări — i-a zis cândva: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei *faptele voastre cele bune*, să preamărească pe Tatăl din Ceruri”.

Doresc, ca și aici, în marea publicitate, să accentuez aceasta problemă a organizației noastre: tendința de a ne face exemple, vil și grăitoare, prin purtarea de grije de îmbunătățirea sufletelor noastre.

Iată, de pildă în Paresimile trecute, cu prilejul adunărilor de primavara ale despărțămintelor, s'au ținut, în câteva locuri, și *misiuni religioase de ale preoților*, pentru edificarea lor sufletească. S'au ținut cuvântări și meditații religioase despre importanța sfintei mărturisiri și despre sf. Taină a Cuminecăturii. *Preoții, ici-colo, și-au ales duhovnici*, cum mai erau și nu tocmai demult pe vremea ierarhiei comune cu Sărbii. Ne-am cuminecat din acelaș Păhar al Mântuitorii, care este Hs. Domnul nostru.

Cum s'ar și putea, oare, ca să poarte bună grije de sufletele altora acel Păstor, care nu va griji întâi de sufletul său și acela, care nu va lua în sufletul său pe Păstorul Păstorilor coborât din ceriu pentru a noastră mântuire?!

Cuminecarea preoțimei în sobor vrea să însemne, între împrejurările noastre, și *faptă bună*, pentru noi înșine, și o *pildă vie* pentru alții, o pildă pe care s'o vadă și s'o urmeze și înșiși credincioșii. Și tocmai de aceea, ni-zuința noastră trebuie să fie: de a generaliză aceasta pildă edificatoare în toate despărțămintele, și — și mai mult — de a întocmi lucrurile în așa fel, ca și credincioșii înșiși să se pregătească și împărțasească din Pă-

harul Mântuitorului, când ne vom mai cobori în popor.

Astăzi, Preoțimea și întregă obștea Neamului nostru, și chiar lumea întregă, de nimic nu are o mai arzătoare nevoie, decât tocmai de Hristos, ca să petreacă în mijlocul nostru, prin învățăturile și prin darurile sale, în conștiințele noastre și în faptele noastre.

Hs., al căruia dar s'a pogorât în sufletele noastre prin hirotonia de preoți ai Lui, — acel Hs. care a umplut istoria alor 19 veacuri cu evangheliul său și a creat o nouă civilizație, — bate și azi, stăruiitor, la ușa conștiințelor noastre, ale tuturor. Dar, durere, nu prea i-se îngăduie intrarea. De aceea și trăim o viață plină de neorânduie în cele sufletești, neorânduie care se revarsă și asupra vieții noastre publice.

Și, Doamne, câte nu s'ar schimba ca prin farmec, în viața sufletelor și chiar și în viața publică, dacă noi toți — Ierarhie și Credincioși — Ți-am deschide sufletele noastre, și dacă viața ni-am cârmui-o după voia Ta cea sfântă!

Noi, Preoțimea din dieceza Arad, întrunită în adunarea de față, fiind între noi și P. S. Sa Părintele Episcop și supremul Preot în eparhia noastră, — simțim nevoia sufletească de a ne mărturisi acest crez în Hs. cel chemat să pună în ogașe fericite viața noastră, privată și publică, greu tulburată de patimile și păcatele omenești.

De aceea, mă simt fericit că, printre aceia pe cari li pot saluta în mijlocul nostru, este în primul loc P. S. Sa Episcopul nostru și membrul fondator al Asociației noastre, reprezentantul lui Hs., chemat a ne binecuvânta și încuraja activitatea.

Mă simt dator și salut din toată inima pe *DI general Gheorghe Manu*, reprezentantul Armatei Glorioase în frunte cu cel mai viteaz căpitan Maj. Sa Regele Ferdinand I., care ni-a croit, largi, hotărâle Țării spre a avea un adăpost tignit de muncă pentru fericirea Neamului sub scutul Crucii lui Hs.

Salut respectuos între noi și pe reprezentantul V. Consistor, care este P. O. Părinte Dimitrie Muscan, asesor referent, trimis între noi drept dovadă despre armonia dintre organizația noastră și autoritatea diecezană.

Bineventez cu deosebit respect în mijlocul nostru pe acela, care, deși mirean, dar în slujba sa bisericească precum și în viața sa publică politică, mereu accentuează ortodoxia noastră ca mamă a Neamului Românesc și

ca peatră de temelie a Statului Român din viitor — e d. Vasile Goldiș.

Salut respectuos pe reprezentanții autorităților publice: d. Dr. M. Marcus prefect, și pe d. subprefect Dr. Eugen Beleş, pe cari i-a adus între noi conștiința, că avem nevoie de sprijinul lor și că munca lor își va putea aduce roadele așteptate numai întemeiându-se pe silințele noastre isvorite din Evanghelie.

Impărtășesc bucuria deosebită a sufletului nostru, al tuturor, că pot să salut cu aceeași căldură pe d-na Hortenzia br. Pop, presidenta societății ortodoxe a femeilor române, chemate a se înșiră și dânsule la apostolie alături de ierarhia bisericii noastre.

Salut călduros pe d. revizor I. Moldovan și pe reprezentantul institutelor de învățământ d. Dr. T. Botiș, cari, din școlăle lor trebuie să facă oarecum și templu lui Hs., după cum noi, Ierarhia, ne străduim prin Asociația noastră, ca din Biserică să facem și o școală culturală a Neamului.

Salut cu drag și pe *toți ceilalți*, pe cari nu mai ajung a li rosti numele, cari au ținut să ne onoreze prin prezenta lor și să ridice prestigiul acestei adunări, dându-ne curaj și îndemn la munca spornică, la care ne-am legat, spre mărirea Tatălui ceresc, spre închinarea Fiului Său Is. Hs., și spre invocarea Duhului său celui sfânt între noi, pentru a ne întări credința, pentru a ne curăți moravurile și pentru a ne povățui pe cărările cari duc la înălțarea Poporului nostru și consolidarea Patriei.

Declar adunarea secției Arad a Asociației Clerului de deschisă.

Dr. Gh. Ciuhandu.

Noi și școala lor.*)

— La conferința din 1921 a învățătorilor de Stat —

Onorată Conferință județeană!

Ca trimis oficios Vă aduc *salutul și urările de bine ale Bisericii*, care ea însăși este o școală, după cum și școala încă este și trebuie să fie, în feliul său, un templu, sanctuar al educației și al culturii umane.

Biserica și Școala: aceste două noțiuni reprezintă o tradiție frumoasă și un simbol al celor ce trebuie să fie și să se urmeze în viața noastră publică românească.

Inseamnă o *tradiție*: pentru că, cum bine știți, pe acest pământ, care numai acum de-

*) Alocuția comisarului consistorial Dr. Gh. Ciuhandu la conferința din 3 Iunie n. 1921 a învățătorilor din județul Aradului.

curând a devenit și al nostru, nu eră îngăduit să se afirme o cultură și o școală românească, decât ferecată din creștet până'n talpe în cătușile aspre ale legilor nedrepte și'n ale celor mai antipedagogice măsuri, pe cari le-a cunoscut lumea modernă.

În acele vremi, biserica a fost aceea care, prin străduințe de fer, prin lupte sdravene, prin jertfe nemăsurate, a susținut o Școală confesională, pentru ridicarea nivelului cultural al poporului românesc în aceste părți.

Dar n'am să Vă spun multe despre acest dureros trecut, prin care doar toți, până la unul din cei prezenți, ați trecut, săvârșind un mărtiraj politic și o apostolie culturală.

Dar ziceam, că în legăturile dintre biserică și școală, este a se căuta totodată și un simbol cu o înaltă semnificație culturală.

Școala a pornit de sub aripile bisericii, în toate locurile și vremurile, până ce a ajuns la o stare de emancipare, sub deosebite forme și numiri: ca Școală comunală, de Stat sau Școală națională.

Iată un motiv, pentru care biserica, prin reprezentanții săi, vine și veni totdeauna bucuros în mijlocul acelor, cari se preocupă de cultură și lățirea ei în masele poporului.

Noi, bisericii mărturisim o credință culturală, veche ca tocmai cuvintele D-lui n. Is. Hs., care și-a trimis apostolii în lume să învețe și să săvârșască tainele sfinte.

Această credință este: că *biserica trebuie să fie și o școală pentru lume*, prin lucrările sale sfinte și prin apostolia culturală, ce are de a o săvârși. *Dar tot astfel, și școala ca atare, trebuie să se ridice în rosturile sale până la treapta sfințeniei*, pe care i-o dă chemarea sa în lumea de azi și din viitor.

Credința noastră este: că Hs., când și-a trimis apostolii să propovăduiască, nu li-a restrins apostolia numai la săvârșirea celor sfinte. De 19 veacuri nu s'a găsit cine să poată trage hotar fix, decât prin silă și nedreptate, între misiunea sufletească și cea culturală a bisericii. Aceste rosturi le-a înțeles și le-a practizat mai larg Catolicismul Roman și Protestantismul, cari, mai libere și mai bogate fiind, au umplut cu școlile lor nu numai patriile lor, ci și țările cele mai îndepărtate ale lumii. Noi? Noi, după sărăcia și puterile noastre, ne-am restrâns să facem ceea și atâta, ce și cât ni-a stat în puteri, aici acasă.

Așa fiind, o parte din tradiționala apostolie culturală, ce a săvârșit-o școala română confesională în trecut în părțile aceste, a luat-o acum pe umerii săi Statul Român.

Noi ne bucurăm de aceasta împărțire a muncii și a răspunderilor, între Biserică și Stat; și nădejdea și dorința noastră cea mai ferbinte este, ca Statul și lucrătorii săi în viaa culturală a Neamului să se pătrundă de sfințenia acestei misiuni.

Dacă, adeca, bisericii trebuie să ridice biserica până la cea mai înaltă treaptă de desăvârșire ca instituție învățătoare în lume, tot astfel Statul și Lucrătorii săi culturali trebuie să înțeleagă și să se străduiască a-l pune pe Hristos și principiile sale la temelie învățământului și a culturii românești.

Atunci, cu adevărat, *școala voastră va fi o școală în cel mai desăvârșit înțeles al cuvântului. Atunci misiunea noastră cu a D.-Voastră va fi una și aceeași în esență și în scopurile sale, și nu se vor deosebi decât printr'o numire, care — în loc de a ne înstrăina de o altă — ne va înfrăți tot mai mult în serviciul aceleiași apostolii* pentru ridicarea Neamului la lumină și fericire.

Neamul nostru românesc, în prefacerile sale actuale de ordin politic și social, nici nu poate fi condus pe cărările fericirii sigure și statornice numai printr'o biserică de tipice. Și tot astfel, în mijlocul acestor prefaceri ale Neamului, școala care va uita de Hs. și Biserică Neamului, va fi spre surparea, și nu spre zidirea lui.

Am venit să exprim între DVoastre aceste credințe, cari trebuie să ne țină aproape, și pe viitor, pe unii de alții, ca să ne înțelegem misiunea cu atât mai bine, și să putem lucra mână în mână, spre edificarea Neamului și Statului Român în legea lui Hs. și'n iubire de patrie.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Nunta principesei Marioara.

— Sosirea suveranilor români. — Manifestații entuziaste la Belgrad. — Recepția dela Palat. —

Belgrad 6. — Astăzi la orele 5 d. a. a sosit aici familia regală română. Belgradul i-a făcut o primire triumfală. Sosirea yachtului regal a fost salutată de pe înălțimea fortăreței Belgradului cu 101 lovituri de tun. Mii de oameni staționau în port și dealungul străzilor pe care trebuia să treacă mărețul cortegiu. Belgradul trăește una din zilele lui cele mai strălucite.

La debarcader aștepta o companie de onoare din garda regală, cu muzică. Erau de față patriarhul Dimitrie, membrii guvernului, biuroul Scupcinei, membrii legăției române și înfățișătorii coloniei române,

Intreg consiliul municipal al Belgradului și înalții demnitari.

La peronul de onoare așteptau regele Alexandru, infanta Beatrice, princesa Elena, ducele de York, prințul de Udine, princesa Kira, infantul Alfons, prințul Arsene și prințul Paul.

SOSIREA.

Yachtul regal a stopat în aclamațiunile uriașe ale mulțimei și în sunetele imnului regal român. Armata da onorurile și tunurile vesteau de pe înălțimea fortăreței sosirea înalților oaspeți.

A fost un moment de mare emoțiune.

Regele Alexandru împreună cu toți prinții însoțitori s'a urcat pe bordul yachtului regal unde au salutat pe rege și pe regină urându-le bun venit.

După câteva minute, Regina Maria a României, în splendidă rochie albă cu manta de catifea verde și pălăria în aur la brațul regelui Alexandru și regele Ferdinand în uniformă de amiral, împreună cu toți ceilalți prinți și princese coboară de pe yacht în aclamațiile unanime.

ZBORUL AVIOANELOR.

Avioanele române sosite de la București și cele sârbe evoluează în splendide și impresionante volte, aruncând flori.

Salvele de tunuri și clopotele bisericilor nu mai conținesc. Regele și regina sunt viu impresionați.

Frumusețea strălucitoare a principesei Marioara produce senzație.

Princesa poartă o minunată rochie albă cu manta și pălărie „fraise”.

Primarul Belgradului oferă regelui și reginei tradiționala pâine și sare.

Se fac prezentările, regele Ferdinand trece în revistă compania de onoare.

Se formează apoi cortegiul. În frunte e un escadron de cavalerie din garda regală în splendidele lor uniforme roșii și albastre.

Regele României ia loc cu regele Serbiei într-o trăsură a la Daumont. Într-o altă trăsură a la Daumont veneau regina Maria și principesa mireasă.

PE STRĂZI.

Urmas 6 automobile cu ceilalți prinți și princese. În primul automobil erau principesa Elena a României cu ducele de York, în al doilea infanta Beatrice cu prințul d'Udine, în al treilea principesa Elena a Serbiei cu prințul Carol al României, în al 4-lea principesa Irena cu infantul Alfons, în al 5-lea princesa Ileana a României cu prințul Arsenie, în al 6-lea princesa Kira, prințul Nicolae și prințul Paul al Serbiei.

Parcursul a fost o sărbătoare fără asemănare. Peste o sută de mii de oameni au salutată frenetic pe oaspeți și pe mireasă.

Deoparte a străzilor erau înșirate trupele, iar de

cealaltă mulțimea, în care se distingeau cei sosiți de departe, din toate provinciile jugoslave, în costumele lor pitorești.

Cortegiul s'a oprit la vechiul palat. Aci au descins Regele și Regina României, iar Regele Alexandru s'a dus la palatul său.

Mulțimea care se găsea în fața palatului vechi a aclamat cordial pe suveranii români, cari au eșit în balcon împreună cu frumoasa principesă mireasă. Deliranta manifestație ce s'a făcut suveranilor și viitoare regine a Serbiei este indescritibilă.

În curtea vechiului palat, mireasa a fost primită de 120 de tinere fete, frumoase, cari purtau costumele naționale ale tuturor regiunilor țării.

Seara avu loc un mare dineu de gală la palatul cel nou în onoarea familiei regale române.

La orele 10 s'a executat unul din cele mai rare și mai frumoase puncte ale programului: serenada în onoarea augustei logodnice. Două mii de cântăreți, escortați de socolii jugoslavi, purtând lampioane cu culorile sârbești și românești, au cântat cavalereste sub balconul principesei.

A fost o oră de neînchipuită petrecere plină de farmecul vechilor povești.

ZIUA RECEPȚIILOR.

Belgrad, 7. — Azi au început serbările oficiale ale nunții.

Ziua toată e destinată recepțiilor. O mare afuență de public, gătit în haine de sărbătoare, staționează în fața palatului regal. Femei și bărbați din toate provinciile Jugoslaviei. În costume pitorești, au venit să salute cununia regală.

Cel dintâi primiți la palat sunt membrii misiunilor străine speciale. Mulțimea aclamă frenetic pe delegați. E în special ovaționată misiunea română. Se bucură de o deosebită aclamațiune sosirea mareșalului Franchet d'Esperey.

Misiunile străine au fost primite de rege și de viitoarea regină în sala tronului. Erau de față Regele și Regina României, întreaga familie regală română și sârbă, membrii guvernului jugoslav și înalții demnitari ai Curții.

După misiunile străine speciale au venit la palat membrii corpului diplomatic cari au prezentat felicitările guvernelor lor în ordinea vechimei.

La ora când vă telegrafiez a început recepția deputațiilor orașelor și marilor corporațiuni.

Azi la ora 1 dejun intim la palatul regal. Vor participa membrii celor două familii regale.

După amiază continuă recepțiile. Spre seară are loc o mare serbare câmpenească la hipodromul din Belgrad. După aceea se va da un concert de gală la Palat.

„Stând de vorbă“.

— Din Școala Primară cetire. —

... Dascălilor români, alungați de șovinismul maghiar... nu li s'a arătat nici măcar dragostea Samariteanului, ci întonând supunere și plecăciune ministrului sugrumător, au trecut pe lângă calea suferințelor noastre milenare... Ce vă îndeamnă să vă sbenguți cu lacrimi de crocodil după școalele confesionale?... De ce nu ați apărut temelile școlii confesionale și pe dascălii români atunci, când în fiecare clipă vă sunau în urechi gemetele lor de durere?...
Articolul „Patima rânjește” de „Un dascăl” (N. Cristea ?)

Mai stăm și asta dată de vorbă, nu cu dascălul din chestiune, ci cu mentalitatea lui rătăcită, infiltrată și în alți tovarăși de apostolie culturală.

Acuzele drastice, ce se aduc autorităților bisericești pe tema indicată, sunt de așa natură, că a tăcea cu desăvârșire în fața lor ignorându-le până'n sfârșit, ar însemna în parte să primești de întemeiată apostrofarea.

Ei, bine! Iată, din întâmplare, avem o evidență tocmai din vremea „șovinismului maghiar” cel mai aprins, din anii 1914 și până prin mai 1917, despre corespondența cu ministerul ungar de Culte și Instrucțiune de pe vremuri.

În restimpul acela Consistorul din Arad a intervenit la guvern în 82 de cauze școlare. Uneori, chiar prin reprezentatii, grele cași conținut și redactate nu tocmai de mântuială. Esența cifrei lor absolut covârșitoare privea tocmai subvenția de stat pentru învățători. Și mai erau și hârtii pentru apărarea drepturilor bisericii și de apărarea învățătorilor noștri luați la goană de revizorii ungurești.

În același restimp s'a mai intervenit la Ministeriu de 89 ori, în aceleași chestiuni.

Ba, și mai mult: Un dascăl de al nostru — o spunem ca exemplificație numai — eră huiduit de administrația politică și de revizorat, de primarul baptist din sat și de ministrul din Budapesta, care la instigările organelor sale, voiă ca pe dascălul, îmbătrânit în slujbă și incapabil p'atunci de muncă dascălească pentru un defect trupesc trecător, să-l scoată la penzia minimală după salariu anual de 600 coroane, deoarece nu i-se acordare subvenția de stat.

Eră asta pe vremea tratativelor politice dintre partidul național român și premierul ungar Tisza. Consistorul a ajustat și trimis, atunci în cursul tratativelor, premierului, în copii, întreg dosarul, ca să aibă dovadă pozitivă despre situația în care trăiam cu școala și dascălii noștri. Și am răzbit: dascălul și-a primit subvenția de stat și-a fost scos la penziune convenabilă. Azi e în funcțiune din nou. Și ni-ar fi căzut bine, dacă acesta sau oricare altul din dascăli — cari, cu nevoile lor, pururea au fost pri-

miți prevenitor și cu drag de a li ajută, când băteau, cu necazurile lor, pragul Consistorului — și-ar fi făcut față de redacția „Școlii Primare” datorită suflutească de „samaritean”, de a-i tempera poronirea spre inzulte.

Dar nu s'a găsit nici măcar unul? Ori nu li-avea dat ospitalitate redacția?...

Și mai ceva: În anul 1912 (ori 1913), P. S. Sa însuși a intervenit în persoană în cazul unor vreo 12 învățători torturați cu neacordarea subvențiilor de stat la salare.

În martie 1913, P. S. Sa intervine personal la același ministeriu pentru învățătorii din 11 comune, luați la goană pentru afirmativă scădere în ce privește rezultatul în învățământul limbii maghiare! — Tot atunci intervine, personal și tot acolo pentru subvenționarea învățătorilor din alte 15 sate.

În Februar 1914, intervine din nou pentru alți 8 învățători, cari se găseau în aceeași osândă.

În April 1915, intervine P. S. Sa în alte 9 cazuri la fel, pe cari le încurcase administrația politică a județului.

Și așa mai departe!

... Ei, vezi, dragă cetitorule, și judecă: Așa a trecut Episcopul și Consistorul „pe lângă (!) calea (?) suferințelor milenare” ale „dascălilor, cari au avut nenorocirea să stea în slujba unei stăpâniri bisericești, care în privința asupririi și a recunoștinței nu stă tocmai departe de robia ungurească”.

Așa scria (de ce să nu zicem și noi: se „sbenguia” ?) la 1921 (Nr. 6 și 10 din „Șc. Pr.”) domnul dascăl „prigonit” Nicolae Cristea. Iar la Sinodul eparhial îl susțineau în cuvânt — cu excepția formei stilare — toți învățătorii deputați sinodali, în frunte cu șeful revizoratului Arad. Și totuși, abilul stilist a fost aruncat peste bord — din redacție.

Adeca pardon: „Șc. Pr.” spune că d-sa a renunțat la misiunea de redactor.

Dar chiar să fi fost dimis din aceea onorifică misiune, dimiterea nu e de ajuns, deoarece rămân neachitate datoriile morale ale organului de publicitate.

Nu e de ajuns, deoarece „Școala Primară”, după cum a înzultat în public, trebuia să facă deasemenea în public o mărturisire de căință, ori să prezinte probe de „robie”, în locul elucubrațiilor stilare.

Aceasta este o regulă nu numai de bun simț, ci și de profesiune în gazetărie. Și regulii acesteia trebuie să se supună, în una ori alta din cele două forme — de „mea culpa” ori de a dovedi — mai ales o publicație pedagogică, cum e „Șc. Pr.”, care ex professo trebuie să steie pe bazele educației și ale moralei.

Acuzațiuni aduse preoției.

De câțiva timp încoace asistăm la o serie de atacuri ce ni se aduc, atât verbal — la diferite ocazii — cât și prin presă. Dacă în mijlocul societății noastre este astăzi vre-o breaslă de oameni mai oropsită și mai discreditată, apoi, vor conveni mulți a crede cu noi, că acea clasă de oameni nu este alta decât clerul, suntem noi preoții, slujitorii Bisericii lui Hristos. Gama acuzațiilor variază după natura abaterilor: că preoții au trecut dela Biserica la bănci, cooperative și obștii; că preoții voiesc să acapăreze și școala, intrând în învățământ; că nu se țin de slujbă și nu predică în biserică, că sunt lacom și mai cu seamă că . . . fiind și ei cetățeni, fac politică! În ziarul „Neamul Românesc politic” (No. 240 din 21 Oct. 1921) am citit acuzațiunea adusă nouă de către un domn inginer care conchide în articolul său intitulat: „Credința și religia la săte în decadență”, — ca și cum la orașe ar fi în floare!?, — că biserica a ajuns în starea de azi „de când apostoli bisericii se ocupă prea mult de cele lumești, căci au pierdut și pierd zilnic din autoritatea de altă dată față de popor, tocmai pentru că se amestecă prea mult în viața comună și materială a țăranelor noastre. Aceasta e poate adevărata cauză a scăderii moralei noastre creștinești ce se semnaleză și pe care trebuie să le înregistrăm pentru a chema la drumul drept pe oile rătăcite”. Nu voi tăgădăi că în rândurile noastre nu sunt și preoți care prin purtarea și activitatea lor nu corespund chemării lor. Dar aceasta e ceva firesc, „căci grâu fără neghină și pădure fără uscături nu se poate” . . . Oare în celelalte bresle de funcționari: în învățământ, în armată, în magistratură, în administrație, etc. sunt toți membri la înălțimea chemării lor? Desigur că nu. Cum se face dar atunci, că numai noi preoții suntem mai vulnerabili? Veți răspunde: apoi D-voastră sunteți apostoli, misionari, pe când ceilalți sunt simpli slujbași. Dar oare învățătorul, ofițerul, magistratul, în exercitiul funcțiunii lor, când își înțeleg cu adevărat chelnamea, nu pot fi socotiți în ramura lor de activitate și ei ca niște apostoli? Eu cred, că da. Dar să admit, că apostoli trebuie să fie numai preoții cari servesc altarului și totuși s'ar cuveni să se țină seamă, că și noi suntem oameni din carne și oase și nici de cum vedenii scoborâte cu bârlogul din cer. Ba încă suntem oameni familiari, în majoritatea cazurilor cu gloată numeroasă.

Înainte însă, de a ni se arunca în față tot felul de acuzațiuni drepte și nedrepte, sincere ori pătimase, o modestă întrebare: încercat-au ca să afle acești domni, cauzele pentru care atâția preoți s'au îndepărtat dela chemarea lor? Știu oare domniile lor că până mai acum câțiva ani erau preoți plătiți cu câte 50 lei lunar cât un sergent de stradă și că licențiatul dela țară primea cât și șeful de post în cel mai fericit caz absolut al cursului primar 135 lei — și aceștia plătiți odată la trei luni? Cu ce să trăiască acești oameni, cu ce să facă față la atâtea greutăți ale vieții, cu ce să-și poarte copil la școală? Va zice cineva: dar venitul epitrahilului îl uiți? Nu. Dar aceasta depinde de mărirea parohiei și apoi variază dela sat la sat. Acești bani agonisiți cu țărâta și care nu ridică prestigiul preotului în fața enoriașilor se pot asemăna cu picăturile unei pârpare de ploaie ce cade neregulat și care nu pătrunde în pământ mai adânc, ci-i spală numai fața,

astupând praful. Dar parc'aud: dar bine, taicule, eu cunosc preoți bogați. E drept. Însă aceștia de vor fi zece la sută și apoi nu s'au înavuțit cu franculețul dela agliazimă, ci au avut surse mai mari și mai norocoase de câștig.

Noi, preoții tineri, am cerut de mult desființarea acestui venit și punerea pe picior de egalitate în privința salariului cu ceilalți funcționari ai Statului cu cari suntem egali în anii de studii. Cum însă la noi în cler măsurile de îndreptare se iau cu greu de aceia și dorința noastră — și s'a accentuat și în cele două congrese preoțești — a rămas de o camdată ca un simplu pium desiderium . . .

Impinși dar de greutățile vieții unii preoți s'au văzut siliți ca să-și caute și alte surse de trai. Această abatere ar înceta cred când preotul nostru ar fi plătit, deși familiar, cel puțin tot atât cât preotul catolic, care e celibatar. Când existența sa și a familiei sale i-ar fi asigurate sunt sigur că preotul și-ar face datoria pe deplin.

Dar ținem să se știe de toți, că astăzi, când valorile furioase ale adventismului și indiferentismului religios lovesc cu disperare în digul bisericii, preoțiunea nu de atacuri are nevoie, ci de consolidare, de ajutoare materiale, de lumina cărții, de îndemnuri sincere și de colaborarea tuturor bunilor creștini dacă e vorba să se facă începutul unei serioase regenerări sufletești și morale în sânul societății de azi căzută în brațele egoismului și a celui mai deșănțat materialism.

Când așa numiții creștini de astăzi în majoritatea lor nesocotesc învățătura Evangheliei lui Hristos, trăind după bunul lor plac, călcând în picioare orice precept de morală, nu pare oare curios a cere numai dela noi preoții pildă de virtuți și abnegație? Vroiți să vedeți în noi niște martiri? Să ne refugiem atunci în mănăstiri dacă se poate! Nu pare oare curios a acuza clerul că nu-și face datoria când el a fost întotdeauna lovit și disconsiderat și când n'a fost pus în situațiunea de a-și o putea face deplin?! Și nu pare oare și mai curioasă acuzația nedreptată că singură preoțiunea ar fi cauza scăderii moralei noastre creștinești?!

Privind însă chestiunea în față cu toată sinceritatea și obiectivitatea am ajunge la o altă concluziune. Sunt o sumă de evenimente și o sumă de factori cari au contribuit la aceasta și pentru aflarea cărora nu se cere numai decât ca sineva să poseadă brevetul de mare savant. Pr. N. V. Hodoroaba.

INFORMAȚIUNI.

Știre telefonică. Când punem revista sub presă primim știrea telefonică că, căsătoria principesei Marioara cu regele Sârbiei, a fost oficiată în biserică catedrală din Belgrad de Patriarhul Dimitrie și toți Episcopii sârbi, în mijlocul unei bucurii și însuflețire nedescrisă.

Donațiuni. În vârtejul actual ultramaterialistic ca o rară manifestare de sentimente nobile creștinești apare marimimoasa donație de 1/4 jugher pământ arător în preț de 2000 Lei, făcută sfintei biserici din Drăgoești de dl Dr. Aurel Mihaescu paroh în Logoj, ca fiu al acestei comuni.

Vrednice de toată lauda mai sânt donațiunile credincioșilor Dimitrie Boncea, carele la Sf.-le Paști a donat stei biserici o evanghelie în preț de 400 Lei, iar creștina Ana Țăuche pe lângă donația făcută la Crăciun, acum la Sf.-le Paști a renovat pe spesele ei ripizile sfintei biserici în preț de 350 Lei și a acoperit toate spesele împreunate cu facerea Paștilor, după obiceiul vechiu local, jertfind în scopul acesta însemnata sumă de peste 1000 Lei. Fie bineprimită de Domnul jertfa acestor marimonioși binefăcători, iar exemplul lor să afle încă mulți imitatori în zilele acestea de grea încercare.

Drăgoești, la 10/23 Maiu 1922.

Lucian Lungu paroh ort. român.

Convocare.

Societatea națională de Crucea Roșie a României Filiala Arad își va ține **Adunarea generală** în 20 Iunie n. a. c. în sala cea mică de ședințe a primăriei la orele 5 d. m. Onorații membri ai acestei societăți sunt rugați a lua parte.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
 2. Raportul secretarului.
 3. Raportul cassierului.
 4. Revizuirea socoșilor și absolvirea comitetului.
 5. Reconstituirea comitetului.
 6. Eventuale propunerii.
- Arad, la 9 Iunie n. 1922.

Comitetul.

Duplicat.

Gheorghe Moga, născut la 4 Ianuarie 1890, în comuna Siciău, județul Arad, pierzându-și absolutorul pedagogic eliberat la 13/26 Maiu 1913, sub Nr. 7 P. M. 1912—13, i-s'a extradat duplicat cu data de 8 Iunie 1922, N. 320 P. 1921—2, prin ce orijinalul se declară de anulat.

*Direcțiunea instit. ped. teol.
ort. rom. din Arad.*

CONCURSE.

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 1272/922, se escrie de nou concurs pentru deplinirea definitivă a parohiei vacante Iermata, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Venitele parohiei sunt: 1. Usufructul unei sesiuni de pământ estravilan și a grădinei parohiale. 2. Dreptul la pășunat pentru 24 vite. 3. Stolele legale. 4. Birul legal. 5. Intregirea dotației dela stat.

Casă parohială nu este, dările publice după beneficiul preoțesc, le va suporta alesul.

Parohia este de cl. I, deci dela recurenți să recere cvalificațiunea prescrisă în concluzul sinodului eparhial, anunțat sub Nr. 84/910 II. p. 1.

În cazul dacă nu se va presenta recurenți de cl. I-a, se vor admite și recurenți de cl. II-a.

Alesul preot va fi deobligat să catechizeze în școala confesională, fără altă remunerație dela parohie.

Reflectanții sunt poștiți a-și înainta recursele lor, adresate comitetului par. din Iermata și ajustate cu documentele recerute precum și cu atestate despre eventualul serviciu de până acum, Prea On. Oficiu ppsc ort. rom. din Ineu (Borosjenő) jud. Arad și pe lângă observarea celor cuprinse în Ș-ul 33, din Regulamentul pentru parohii, sunt poștiți a-se presenta în careva Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din Iermata, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și în cele rituale.

Recurenții din altă diecesă, vor dovedi proto-presbiterului tractual, că au încuviințarea P. S. Sale Domnului Episcop diecezan de a reflecta la această parohie.

Iarmata, din ședința comitetului parohial ținută la 24 April (7 Mai) 1922

Ioan Manișiu, m. p. *Ambroziu Groza*, m. p.
pres. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. proto-presbiter.

—□—

2—3

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa a III, Lăpușnic, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Usufructul unei serii parohiale de 32 jugăre, 25 jugăre arător, 5 fânaș și 2 pășune. 2. Intravilan de 1/2 jugăr. 3. Stolele legale. 4. Birul preoțesc, câte o spene de număr. 5. Intregirea dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au să-și aștearnă petițiile concursuale comitetului parohial pe calea oficiului protopresbiterial din Belinț, județul Timiș.

Reflectanții înainte de a se presenta în parohie trebuie să meargă la șeful tractual, să-l dovedească, că au cvalificația recerută pentru parohie, iar dacă sunt din altă diecesă, trebuie să prezenteze la P. S. Domn Episcop diecezan, să le încuviințeze reflectarea la această parohie, apoi într'o Duminecă sau într'o sârbătoare, în terminul concursual, sunt poștiți a-se presenta în sf. biserică din Lăpușnic, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în oratorie și slujbi.

Sarcinile publice după serie și intravilan le poartă alesul.

De asemenea se îndatorează, ca fără altă remunerație, să catihizeze școlarii dela școala confes. gr. ort. rom. din loc.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Oherasim Sârbu*, proto-presbiter.

—□—

2—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Cenzurat: **V. DÂRLEA.**